

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI**

DIREKTORAT ZA DELOVNA RAZMERJA IN PRAVICE IZ DELA

Kotnikova ulica 28, 1000 Ljubljana

T: 01 369 77 08

F: 01 369 78 30

E: gp.mddsz@gov.si

www.mddsz.gov.si

PREDLAGAM VLADI

Urad Vlade RS za komuniciranje

gp.ukom@gov.si

Številka: 1031-459/2013-2
Datum: 4.7.2013

Zadeva: Zadeva: Predlagam.vladi – predlog 4670-226: 60.000 delovnih mest
ZVEZA: Vaš dopis z dne 18.6.2013

Spoštovani!

Na Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve smo prejeli dopis, posredovan preko spletnega orodja predlagam.vladi.si, v katerem avtor podaja predlog, da bi se na račun povečanja prispevne stopnje za pokojninsko in invalidsko zavarovanje lahko posledično skrajšalo obdobje pokojninske dobe, zahtevane za pridobitev pravice do starostne pokojnine. Na ta način bi se znižala stopnja brezposelnosti, saj naj bi veliko mladih nezaposelnih dobilo delo.

Za predloge in izraženo mnenje se zahvaljujemo, v nadaljevanju pa podajamo pojasnilo z vidika zakonodaje o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Na začetku bi želeli poudariti, da sta po veljavni zakonodaji določena dva pogoja za uveljavitev starostne pokojnine, in sicer pogoj starosti ter pogoj pokojninske dobe. V kolikor torej oseba izpolni zakonsko določeno pokojninsko dobo brez dokupa (npr. za moške v letošnjem letu 40 let, za ženske pa 38 let in 4 mesece), mora kljub temu, da ima dovolj pokojninske dobe, izpolniti tudi pogoj starosti (za moške v letošnjem letu 58 let in 4 mesece, za ženske pa 58 let). Če je torej nekdo pričel z delom pri 15 letih, le-ta ne more pridobiti pravice do starostne pokojnine, dokler ne dopolni tudi starosti 58 let in 4 mesece (moški). V tem času pa ima (če neprekinjeno dela) že 43 let pokojninske dobe. Če bi upoštevali podani predlog, da bi zavarovanci lahko uveljavili pravico do starostne pokojnine ob dopolnitvi 37 let pokojninske dobe brez dokupa, bi torej razširjali možnost pridobitve pravice do starostne pokojnine, kar pa je v nasprotju z osnovnim ciljem modernizacije pokojninskega sistema – t.j. z **ohranjanjem vzdržnega pokojninskega sistema**, ki bo posameznikom po upokojitvi zagotavljal primerne in zadostne prejemke ter s tem varno starost.

Zaradi pričakovanih demografskih gibanj, ki zaradi trenda staranja prebivalstva napovedujejo zmanjševanje trga delovne sile, bo sistem obveznega zavarovanja potrebno prilagoditi na način, da se vanj vključi čim več delovno sposobnega prebivalstva, po drugi strani pa mora biti pokojninski sistem pravičen do vseh generacij, med drugim tudi do bodočih prejemnikov pokojnin, ki s prispevki zagotavljajo pokojnine sedanjim upokojencem. Samo vzdržen pokojninski sistem bo namreč lahko zagotovil, da bo aktivna zaposlena generacija, ki s prispevki zagotavlja pokojnine sedanjim upokojencem, ravno tako lahko pričakovala, da bo generacija njenih otrok po istem načelu plačevala za njihove pokojnine. Na podlagi podatkov o dolgoročni (ne)vzdržnosti izdatkov, ki bodo v prihodnjih desetletjih potrebni za izplačila pokojnin in zagotavljanje minimalne socialne varnosti upokojencev, lahko tako ugotovimo, da je prav

daljšje ostajanje v zaposlitvi primarni ukrep, ki pripomore k zmanjševanju potrebnih sredstev za starostno vezane izdatke. Eden od glavnih ciljev bi tako morala biti ohranitev oz. povečanje stopnje zaposlenosti starejših zaposlenih, nedopustno pa bi bilo še naprej vztrajati pri miselnosti, ki je še do pred kratkim delovanje trga dela in brezposelnost starejših oseb reševala s prezgodnjim upokojevanjem.

V zvezi s predlogom, podanim v dopisu, bi želeli opozoriti še na dejstvo, da pokojninsko in invalidsko zavarovanje temelji na zavarovalniških principih, kar v osnovi pomeni, da se pravica do pokojnine in druge pravice iz naslova minulega dela priznavajo na temelju prispevkov, vplačanih v času aktivne dobe zavarovanca. Dejstvo je, da že sedanji pokojninski sistem določa različne pogoje za upokojitev po pravilu, da se oseba lahko upokoji pri nižji starosti, če dopolni daljšo pokojninsko dobo in obratno - da se zahteva nižja pokojninska doba, če oseba dopolni visoko starost. Daljša pokojninska doba je kriterij, ki pri posamezniku zvišuje višino pokojnine. Višina starostne pokojnine je tako načeloma odvisna od višine pokojninske osnove in od dopolnjene pokojninske dobe. Dolžina dopolnjene pokojninske dobe pogojuje višino odstotka, ki se uporabi za odmero starostne pokojnine, le-ta pa se razlikuje glede na spol zavarovanca. Po veljavnem sistemu se vsako dopolnjeno leto pokojninske dobe ovrednoti v višini 1,25 % na osnovo 26 % (moški) ali 29 % (ženske), kar za 40 let pokojninske dobe nanese 57,25 % odmere starostne pokojnine za moške in 60,25 % za ženske, za npr. 37 let pokojninske dobe pa približno 53,5 % za moške in 56,5 % za ženske, kar je seveda precej manj. Na podlagi navedenega je mogoče ugotoviti, da ima krajša pokojninska doba velik vpliv na višino pokojnine. Predlog, ki ga v svojem dopisu podaja predlagatelj, bi tako rušil temeljna načela, ki so inkorporirana v pokojninski sistem. Ob tem pa je potrebno dodati, da se vsem tistim zavarovancem, ki imajo v svojem aktivnem obdobju zelo nizke plače in torej plačujejo prispevke od najnižje osnove, zaradi načela solidarnosti ali redistribucije že sedaj zagotavljajo višje pravice, kot bi jim šle glede na plačane prispevke.

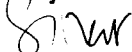
Glede na to, da avtor v svojem dopisu predlaga povišanje prispevne stopnje za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, bi želeli poudariti, da so prispevki delavca v RS (15,5 %) že tako višji od prispevkov delodajalcev (8,85 %), zaradi česar bi bilo povišanje prispevne stopnje za delavce nedopustno. Tekom priprave zadnje reforme so bili sicer podani tudi predlogi, da bi se prispevna stopnja delavcev in delodajalcev izenačila, vendar pa so se socialni partnerji strinjali, da bi zvišanje prispevkov delodajalca pomenilo le dodatno obremenitev stroškov dela za delodajalce. Višje stroške dela bi delodajalci verjetno prelili v plače zaposlenih ter povzročili dodatna odpuščanja in ukinitve delovnih mest. Izguba delovnih mest pa bi posledično učinkovala na nižja vplačila v pokojninsko blagajno, kar bi še dodatno povečevalo primanjkljaj v pokojninski blagajni.

Tudi trditev, da bi se z upoštevanjem avtorjevega predloga, po katerem bi se na račun povišanja prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje znižala zahtevana pokojninska doba, na ta način bi se posledično zmanjšala tudi brezposelnost, saj bi predčasna upokojitev starejših ugodno vplivala na večje zaposlovanje predvsem mladih, ne vzdrži. Želeli bi poudariti, da **podaljševanja delovne aktivnosti starejših delavcev in brezposelnosti mladih nikakor ne gre enačiti.** Gledano z vidika pokojninske blagajne je za finančno vzdržnost zelo pomembno, da čim več mladih vstopi na trg dela, vendar je problem ta, da na trg dela vstopa premalo nove in mlade delovne sile, ki bi s sprotnimi prispevki lahko plačevala za pokojnine upokojencev. Četudi bi vsakega starejšega delavca, ki se upokoji, nadomestil mlajši delavec, to še vedno ne bi zadoščalo za plačevanje pokojnin, saj bi s tem ostalo nespremenjeno število delovno aktivnih, medtem ko bi število upokojencev naraščalo. Negativna demografska gibanja, ki napovedujejo drastično znižanje delovno aktivnih prebivalcev, ki bodo morali financirati pokojnine vse večjega števila upokojencev, pa poslabšuje tudi sedanji trend mladih, ki podaljšujejo študij do 30. leta starosti, potem pa se šele zaposlijo. Če želimo ohraniti pokojnine na sedanji ravni oz. zaustaviti njihovo padanje, preprosto ni dovolj, da starejšega zaposlenega ali brezposelnega upokojimo in na njegovo mesto zaposlimo mlajšega posameznika. V tem primeru namreč število aktivnih oseb ostane isto, upokojenih pa je več. Za finančno vzdržnost pokojninske blagajne bi bilo tako potrebno čim dlje obdržati vsakega starejšega delovno

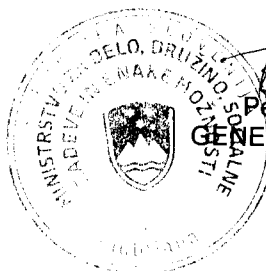
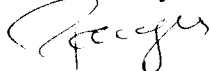
sposobnega delavca, poleg njega pa zaposliti tudi mlajšega delavca. Domneve, ki so v zadnjem času pre pogosto izpostavljene, da namreč starejši »odžirajo« delovna mesta mladim delavcem, so napačne in zavajajoče, saj ne bi pokrili primanjkljaja v pokojninski blagajni niti v primeru, da bi delala oba skupaj. Številčno se bo namreč močno povečala pasivna generacija, za katero pokojninske odhodke plačujejo delovno aktivni.

S spoštovanjem,

Pripravila:
Saša Šífrar
višja svetovalka I

dr. Andraž Rangus, podsekretar
vodja sektorja

Peter POŽGAC
GENERALNI DIREKTOR